

Ex/SANS/PG/3.3F/2025

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2025

(2nd Year, 1st Semester)

SANSKRIT (EVENING)

COURSE : XIII/F

(Epistemology and Ontology)

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः-

1. अधोनिर्दिष्टेषु द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ - 8×2=16
- (क) महर्षिगौतमप्रोक्तं प्रत्यक्षप्रमाणलक्षणं किम्? तत्र लक्षणे 'अव्यपदेश्यम् अव्यभिचारि' इति पदयोः याथार्थ्यं विचारणीयम्। 1+4+3=8
- (ख) अनुमान-शब्दस्य निर्वचनपूर्वकं तत्स्वरूपं व्याख्यायताम्। पूर्ववदनुमानस्वरूपं न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्। 4+4=8
- (ग) शब्दप्रमाणस्वरूपं तद्भेदश्च सोदाहरणं न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्। 4+4=8

SANS-1328

[Turn Over]

(2)

2. निम्नलिखितेषु द्वितयमाश्रित्य टीका रचनीया - 5×2=10
- (क) चतसृष्वेवम्बिधासु तत्त्वं परिसमाप्यते।
- (ख) साधनीयार्थेषु यावति शब्दसमूहे सिद्धिः परिसमाप्यते, तस्य पञ्चावयवाः प्रतिज्ञादयः।
- (ग) आत्माद्यपवर्गपर्यन्तप्रमेये मिथ्याज्ञानं कीदृशं भवतीति न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्।।
3. निम्नलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः - 1×4=4
- (क) न्यायनये कति अर्थपदानि? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।
- (ख) दृष्टान्तलक्षणं किम्?
- (ग) आत्मप्रसाधका हेतवः कति विद्यन्ते? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।
- (घ) संशयादयः पदार्थाः यथासम्भवं प्रमाणेषु प्रमेयेषु चान्तर्भवन्तोऽपि महर्षिणा तेषां पृथक्कथनं किमर्थम्।
- (ङ) को नाम प्रेत्यभावः?
- (च) आगमविरुद्धन्यायाभासस्य एकम् उदाहरणं दीयताम्।

★ ★ ★

SANS-1328

XX24(113)—60